

РОЗДІЛ 2 ПОЛІТИЧНІ ІНСТИТУТИ ТА ПРОЦЕСИ

УДК 327.7

DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6170/2025.40.3>

ІНСТРУМЕНТИ ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ КОМІСІЇ У ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ПОЛІТИКИ ЗГУРТУВАННЯ ЄС

EUROPEAN COMMISSION PUBLIC DIPLOMACY INSTRUMENTS IN THE EU COHESION POLICY POPULARISATION

Балак І.О.,

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри міжнародних відносин і регіональних студій
Волинського національного університету імені Лесі Українки*

Пікулик О.Б.,

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри міжнародних відносин і регіональних студій
Волинського національного університету імені Лесі Українки*

У дослідженні автори розглядають сучасні інструменти публічної дипломатії Європейської комісії, що використовуються для інформування резидентів ЄС та зацікавлених осіб про заходи, що реалізуються в рамках політики згуртування. При виборі медіа ресурсів, перевага надається тим, що мають відповідний профіль та тип, географічне розташування. Координується співпраця Регіональними представниками ЄС. Одним з популярних публічно-дипломатичних заходів є медіа ресурси Youth4Regions, цільовою аудиторією яких є майбутні та молоді журналісти з держав ЄС та інших визначених проектом країн. Серед учасників проекту обираються номінанти премії Мегаліцци–Недзельського. Youth4Regions Train Trip є заходом, в рамках якого молоді журналісти для дослідження Європи і проектів, що фінансуються ЄС, подорожували залізницею містами Італії, Франції, Іспанії, рекламуючи це в соцмережі Instagram. Навчальна програма #EUinMyRegion Media Trips 3.0 впроваджувалася Європейською комісією для регіональних і місцевих журналістів та контент-творців (блогерів) з ЄС в дистанційному та очному режимах. У ЄС функціонує мережа INFORM EU фахівців, що відповідальні за комунікацію ЄС і країн-членів, яка містить відомості про співпрацю з фондами ЄС. Мережею INFORM EU проводяться пленарні зустрічі, тематика яких варіюється. «Школа відкритого згуртування» мережі зорієнтована на залучення здобувачів-старшокласників до дослідження аргументації ефективності політики згуртування через відкриті ресурси. Подкаст Regio Waves, впроваджений журналістами із залученням експертів та офіційних осіб, зосереджує увагу на сучасних викликах ЄС. «Підтримка інформаційних заходів щодо політики згуртування ЄС» містить щорічні звіти пропозицій, грантів Європейської комісії для організацій з регіонів ЄС. Smart Regions впроваджується Європейською комісією і телеканалом Euronews як тур Європою, відвідування населених пунктів, в яких, завдяки реалізованим програмам політики згуртування, зменшилися диспропорції регіонального розвитку.

Ключові слова: політика згуртування, публічна дипломатія, інструменти, Європейська Комісія, Європейський Союз, ініціативи, регіональна політика, публічно-дипломатичні заходи, регіон, інституція.

In the study, the authors consider European Commission modern public diplomacy tools used to inform EU residents and stakeholders about measures implemented within the Cohesion Policy framework. When choosing media resources, the preference is given to those with an appropriate profile and type, geographical location. Cooperation is coordinated by the EU Regional Representatives. One of the popular public diplomacy events is the Youth4Regions media resources, the target audience of which is future and young journalists from EU states and other countries identified by the project. Nominees for the Megalizzi-Niedzelski Prize are selected among the project participants. Youth4Regions Train Trip is an event in which young journalists traveled by train to cities in Italy, France, and Spain to study Europe and EU-funded projects, advertising it on the Instagram social network. The #EUinMyRegion Media Trips 3.0 training program was implemented by the European Commission for regional and local journalists and content creators from the EU in off-line and on-line modes. The EU has an INFORM EU network of specialists responsible for communication of the EU and member states, which contains information on cooperation with EU funds. The INFORM EU network holds plenary meetings with varying topics. The network's "Open Cohesion School" is aimed at involving high school students in researching the arguments for the effectiveness of Cohesion Policy through open resources. The Regio Waves podcast, implemented by journalists with the involvement of experts and officials, focuses on current challenges for the EU. "Support for information activities on EU Cohesion Policy" contains annual reports on proposals and grants from the European Commission for organizations from EU regions. Smart Regions is being implemented by the European Commission and the Euronews as a tour of Europe, visiting settlements in which, thanks to the implemented Cohesion Policy programs, regional development disparities have decreased.

Key words: Cohesion Policy, public diplomacy, instruments, European Commission, European Union, initiatives, Regional Policy, public diplomacy events, region, institution.

Постановка проблеми. Політика згуртування ЄС є ефективним засобом вирівнювання регіональних диспропорцій серед держав-членів. Її реалізація перебуває в полі зору Європейської комісії як найвищого органу виконавчої влади Європейського Союзу. Для популяризації політики згуртування Європейська комісія використовує ряд сучасних публічно-дипломатичних заходів, доцільність вивчення яких набуває особливої актуальності за умов прагнення інтеграції Україною європейської спільноти та набуття статусу асоційованого членства. Повоєнна відбудова держави також потребуватиме створення дієвого та функціонального механізму подолання відмінностей у розвитку регіонів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В українській науці вивчення досвіду функціонування Європейського Союзу є актуальним. Так, це є проблематикою досліджень науковців В. В. Копійки [1], А. О. Бояра, Н. П. Карпчук [2], М. К. Кеда [3], В. І. Андрейка [4] та інших. У своїх публікаціях автори О. Б. Пікулик та І. О. Балак теж приділяли увагу питанням впровадження регіональної політики окремих держав ЄС [5].

Перегляд ставлення до дипломатії перебуває у фокусі дослідження групи авторів – Кеукелеіре С., Тіерса Р., Юстаета А. [6]. Вони зауважують зміну ставлення до дипломатії в Європейському Союзі на користь розширення рівнів залученості: від індивідуума-резидента і суспільства до рівня держави, регіону, світу. Інституційні і дипломатичні засади ЄС дозволяють йому провадити структурну дипломатію, а її ефективність залежить від регіону.

Питання участі Європейської комісії у висвітленні своєї діяльності та пов'язані з цим проблемні аспекти, як от «мовчання» як криза комунікації розглядаються у працях Вінче Г. та Балабан Д. (Румунія). Вони висвітлюють причини, за яких кризи загострюються, від географічної складової до сфери політики; як розгортання кризи поєднується з міграцією, економікою, зміною клімату; як довго криза загострюється та варіюється у залежності від регіону та політики [2].

П.-Б. Руффіні приділяє увагу науковій та публічній дипломатії Європейської комісії, яка з кінця ХХ ст. розвиває цей напрям. Зараз налічується 12 наукових радників в делегаціях ЄС. Дослідження акцентується на зростанні ролі наукової та публічної дипломатії, доцільності її впровадження [3].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Роль публічної дипломатії Європейської комісії в інформуванні суспільства про доцільність та актуальність розвитку політики згуртування ЄС постійно зростає. Водночас недостатньо розкритим залишається питання, які та яким чином сучасні публічно-дипломатичні заходи інституція впроваджує для просування ідей політики згуртування ЄС.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою дослідження є розкрити основні сучасні інструменти публічної дипломатії, якими послуговується Європейська комісія при популяризації політики згуртування ЄС.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасними інструментами публічної дипломатії Європейської комісії при реалізації політики згуртування ЄС є телебачення, радіо, друкована преса, Internet ресурси, соціальні мережі. В Європейській комісії організацією заходів, що мають на меті популяризувати політику згуртування ЄС займається Генеральний директорат з регіональної і урбаністичної політики. Під час вибору, які медіа матимуть перевагу, враховуються три головні принципи:

- профіль медіа: перевага націлена на ті, що мають більший вплив;
- географічний баланс: усі регіони та держави-члени мають однакову вагу;
- тип медіа: намагаються досягти рівноваги серед телебачення, радіо, друкованих та Internet ресурсів [9].

Як інструменти в поширенні ідей політики згуртування ЄС виступають Регіональні представництва ЄС. З 2019 року їх співпраця здійснюється у двох формах: діалоги між Регіональними представниками ЄС; щорічна зустріч Регіональних представників ЄС з Комісаром з регіональної політики. Це дозволяє активно та своєчасно ділитися інформацією, ідеями, здобутками проблемами [10].

Чи не найбільш активно використовуваним публічно-дипломатичним заходом популяризації регіональної політики ЄС є медіа ресурси. Youth4Regions – один з них. Ця ініціатива реалізується Європейською комісією. Її цільовою аудиторією є студенти-журналісти та молоді журналісти, а метою є ознайомлення, що відбувається за участі ЄС у їхньому регіоні. До цієї програми залучаються резиденти ЄС, Великобританії, громадяни з країн-учасниць Європейської політики добросусідства (Алжир, Єгипет, Ізраїль, Йорданія, Лівія, Ліван, Марокко, Палестина (за певних умов), Сирія, Туніс, Вірменія, Азербайджан), держав-кандидатів на членство в ЄС (Албанія, Боснія і Герцеговина, Грузія, Молдова, Чорногорія, Північна Македонія, Сербія, Туреччина, Україна), мешканці Косова, резиденти держав Європейської асоціації вільної торгівлі (Ісландія, Ліхтенштейн, Норвегія, Швейцарія). Як приклад поширення позиції ЄС за допомогою цього інструменту є розміщення на веб-сторінці ресурсу інформації про підтримку позиції України на міжнародній арені та європейській спільноті [11].

Для заохочення журналістських досліджень з числа учасників Youth4Regions обираються номінанти щорічної премії Мегаліцці–Недзельського [11], яка присуджується за популяризацію європейських цінностей та заснована на честь

молодих європейських журналістів, які загинули у теракті 2018 року в Страсбурзі.

Ще одним сучасним інструментом, залученим Єврокомісією, для популяризації політики згуртування стала подорож в межах проекту Youth4Regions Train Trip трьох молодих журналістів для дослідження Європи і проектів, що фінансуються ЄС. Протягом 23.06–08.07.2024 р. учасники відвідали залізницею міста Італії, Франції, Іспанії: Венецію–Турин–Ліон–Перпеньян–Барселону–Мадрид–Малагу. Таким чином демонструючи за допомогою соцмережі Instagram, що подорож потягом може бути екологічною та що ЄС і політика згуртування мають ряд переваг, зокрема, при перетині кордону [12].

Інструментом публічної дипломатії виступає навчальна програма #EUinMyRegion Media Trips 3.0, яка впроваджувалася Європейською комісією для регіональних і місцевих журналістів та контент-творців (блогерів) з ЄС. Це дозволило їм отримати більше інформації про політику згуртування, фонди ЄС, зокрема, та в цілому про Європейський Союз. Стажування відбувалося в дистанційному та очному режимах. Програма реалізовувалася протягом березня-червня 2024 року, кожні відвідини були доступні для 40 журналістів з ЄС, за рахунок приймаючої сторони [13]. Під час дводенних візитів до Брюсселю учасники знайомилися з інституціями, структурою, процедурою прийняття рішень в ЄС; поточними справами, боротьбою з неналежним використанням коштів в фондах; фінансуванням; інструментами даних для журналістів. Також організовувалися зустрічі з експертами країн ЄС, відвідини Європейської комісії, Європейського парламенту і Суду Європейського Союзу.

З метою поширення інформування зацікавлених сторін щодо реалізації регіональної політики у ЄС створено мережу INFORM EU. Вона об'єднує фахівців, що відповідальні за комунікацію ЄС і країн-членів. Ця мережа містить відомості про співпрацю з фондами ЄС: Європейським фондом регіонального розвитку, Фондом справедливого переходу, Фондом згуртування. Для поширення інформації про свою діяльність, регіональну політику, вирішення нагальних питань в рамках своєї

компетенції мережею INFORM EU проводяться пленарні зустрічі двічі на рік, їх тематика варіюється, у відповідності до потреб (табл. 1).

Місяця проведення цих публічно-дипломатичних заходів варіюються, охоплюючи різні держави ЄС. Також можемо спостерігати і актуальність тематики зібрань з огляду на виклики та сьогодення. Так, оскільки 2022 рік в ЄС був проголошений роком молоді, цілком обґрунтована мета зустрічі в травні 2022 р. – розробка та популяризація комунікації з молоддю щодо політики згуртування ЄС; реагуючи на швидку інтеграцію штучного інтелекту (ШІ) до звичного щоденного спілкування, в 2024 р. провели пленарну зустріч під гаслом «Комунікація з ШІ» [14].

Формування у світогляді громадян необхідності та сутності регіональної політики відбувається завдяки сучасним інструментам публічної дипломатії як от «Школа відкритого згуртування» мережі INFORM EU, основною здобувацькою аудиторією якої є учні старших класів. Вона зорієнтована на їхнє залучення до дослідження аргументації ефективності політики згуртування через відкриті ресурси. У цій ініціативі навчання та змагання йдуть пліч-о-пліч. Здобувачі, комунікуючи, створюють ілюстративний матеріал своїх досліджень і змагаються зі своїми однолітками на національному та рівні ЄС. Ця ініціатива розпочалася в 2013 році. Її місцем започаткування стала Італія за співпраці італійського уряду та Представника Італії у Європейській комісії. Протягом перших семи років було охоплено понад 26 тисяч здобувачів, 3 тисячі вчителів до вивчення 800 проектів, вартість впровадження цього публічно-дипломатичного заходу сягнула 8 млрд євро.

Така зацікавленість серед молоді цією ініціативою спонукала пролонгування її реалізації для популяризації політики згуртування ЄС серед молоді за підтримки Європейської комісії через проведення низки подібних заходів у 2019–2020 рр. у Болгарії, Хорватії, Іспанії, Греції. Протягом 2020–2021 рр. до цих держав долучилася й Португалія. Гнучкість цього інструменту публічної дипломатії полягає у адаптивності до викликів сьогодення серед молоді: у зв'язку з пандемією COVID-19 ініціатива цифровізувалася [15].

Таблиця 1

Пленарні зустрічі INFORM EU

Номер	Місце проведення	Дата проведення	Тематика/приурочення
1	Онлайн	08-09.06.2021	Ознайомлення
2	м. Валетта, Мальта	23-25.05.2022	Комунікація з молоддю
3	м. Евора, Португалія	16-18.11.2022	Стратегічна комунікація
4	м. Загреб, Хорватія	05-07.06.2023	Соціальні медіа
5	м. Острава, Чехія	14-16.11.2023	Дані і прозорість та комунікація
6	м. Ганновер, ФРН	27-29.05.2024	Комунікаційні досягнення і результати
7	м. Севілья, Іспанія	20-22.11.2024	Комунікація та ШІ

Джерело: складено авторами за: [14].

Інтернет-ресурси також активно використовуються Європейською комісією для популяризації переваг політики згуртування ЄС. Саме за їх допомогою можна отримати інформацію про гранти та проекти, що реалізуються, заповнювати правильно заявки на участь у них [16]. Інформація містить консультаційну складову та регулярно оновлюється.

Regio Waves теж виступає інструментом публічної дипломатії Європейської комісії у пропагуванні політики згуртування ЄС. У спеціальних подкастах висвітлюються місцеві шляхи вирішення європейських та глобальних проблем. Публічно-дипломатичних заходів торкається різних сторін політики згуртування ЄС як однієї з найбільш значимих, цільових та гнучких в Євросоюзі. Впроваджена журналістами із залученням експертів та офіційних осіб, Regio Waves зосереджує увагу на сучасних викликах інституції: економічна диспропорція, пандемія, біженці, енергетичні кризи [17].

«Підтримка інформаційних заходів щодо політики згуртування ЄС» – це щорічні звіти пропозицій, грантів Європейської комісії для організацій з регіонів ЄС. Вони публікуються з 2017 року. Ці звіти висвітлюють результати і вплив здобутків та представлені у вигляді історій-розповідей, наприклад, в 2024 році були опубліковані «ЄС в Болгарії: майбутнє згуртування», «Італія: фактор ЄС», «Іспанія: Європа в ногу з часом», «Німеччина: проектування регіональних інновацій», «Польща: Європейські фонди: ми всі виграємо», «Словенія: зелена єдність для молоді» [18].

До популяризації європейської спільноти залучаються й інші інституції. Так, інструмент публічної дипломатії Smart Regions впроваджується європейською комісією разом з телеканалом Euronews. Цей захід полягає у турі Європою, відвідуванні міст та містечок, в яких, завдяки реалізованим програмам політики згуртування, змен-

шилися диспропорції регіонального розвитку, створені реальні, відчутні джерела для отримання доходів мешканцям. Цей інструмент охоплює ряд держав ЄС: Фінляндію, Швецію, Данію, Естонію, ФРН, Польщу, Чехію, Угорщину, Румунію, Грецію, Словенію, Хорватію, Австрію, Італію, Францію, Бельгію, Нідерланди, Іспанію, Португалію, Мальту; до проекту за необхідності залучаються й інші держави, як от Албанія. Наприклад, в рамках посилення зв'язків з народом саамі та ЄС Smart Regions реалізується у транскордонному регіоні північно-східної Фінляндії, регіоні Верхня Норландія у Швеції, частинах Норвегії. Проводяться серед інших заходів і Тиждень саамі у Брюсселі. За проекту Smart Regions у м. Пелва в Естонії функціонує загальна середня школа на 272 учні. Її особливість полягає у повній енергетичній нейтральності, що стало можливим завдяки співфінансованому ЄС проекту. Неподалік України в польському місті Люблін за підтримки Європейського фонду регіонального розвитку завершені клінічні дослідження матеріалу-замінника кістки, що дозволяє врятувати від ампутації, наприклад, при автотрощах, наслідках конфліктів та ін. [19] Все це свідчить про різносторонність підтримки ініціативою Smart Regions як держав, так і сфер, де ці проекти були реалізовані.

Висновки та перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Отже, Європейська комісія активно адаптується до викликів сьогодення, впроваджуючи нові сучасні інструменти публічної дипломатії, як от соціальні мережі, Internet ресурси, та ефективно реалізуючи традиційні – телебачення, радіо, друковану пресу, – задля просування та популяризації політики згуртування Європейського Союзу. В подальших роботах передбачається розгляд ролі фондів ЄС у здійсненні політики згуртування як загалом, так і в окремих регіонах, зокрема.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Європейський Союз у міжнародних відносинах: навч. посіб. / за ред. В. В. Копійки. К.: ВПЦ «Київський університет», 2021. 560 с.
2. Європейський Союз : навч. посіб. / за ред. А. О. Бояра, С. В. Федонюка. Київ: ФОП Маслаков, 2020. 600 с.
3. Європейський Союз: від ідеї до імплементації. Практикум: навч.-метод. посіб. / упоряд. М. К. Кеда та ін. Чернігів: Десна Поліграф, 2017. 616 с.
4. Сучасна політика розвитку Європейського Союзу: навч. посіб. / упоряд. В. І. Андрейка. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2022. 304 с.
5. Пікулик О. Б., Балак І. О. Регіональна політика Австрії в контексті реалізації політики згуртування ЄС. *Вісник Львівського університету. Серія: Філософсько-політологічні студії*. 2024. Вип.53. С. 173-179. URL: <https://doi.org/10.30970/PPS.2024.53.20> (date of access: 25.01.2025)
6. Keukeleire S., Thiers R., Justaert A. Reappraising Diplomacy: Structural Diplomacy and the Case of the European Union. *Hague Journal of Diplomacy*. 2009. Vol. 4. Is. 2. P. 143–165. URL: <https://doi.org/10.1163/187119109X440889> (date of access: 25.01.2025)
7. Vincze H. O., Balaban D. C. The Evolution of Crisis Frames in the European Commission's Institutional Communication (2003-2022). *Media and Communication*. 2024. Vol. 12. Article 7778. URL: <https://doi.org/10.17645/mac.7778> (date of access: 25.01.2025)

8. Ruffini P.-B. Science Counselors of the European Union – a Case Study of Science Diplomacy. *Diplomatica*. 2023. Vol. 5. Is. 1. P. 95–120. URL: <https://doi.org/10.1163/25891774-BJA10093> (date of access: 25.01.2025)
9. Media selection criteria. *European Commission*. URL: https://ec.europa.eu/regional_policy/policy/communication/partnership-with-media/media-selection-criteria_en (date of access: 25.01.2025)
10. Cooperation with EU Regional Offices. *European Commission*. URL: https://ec.europa.eu/regional_policy/policy/communication/regional-offices_en (date of access: 25.01.2025)
11. Youth4Regions – the programme for aspiring journalists. *European Commission*. URL: https://ec.europa.eu/regional_policy/policy/communication/partnership-with-media/youth4regions_en (date of access: 23.01.2025)
12. Youth4Regions Train Trip – People. Projects. Places. *European Commission*. URL: https://ec.europa.eu/regional_policy/policy/communication/partnership-with-media/euinmyregion-train-tips_en (date of access: 23.01.2025)
13. #EUinMyRegion Media Trips 3.0/ *European Commission*. URL: https://ec.europa.eu/regional_policy/policy/communication/partnership-with-media/euinmyregion-media-trips_en (date of access: 23.01.2025)
14. INFORM EU network. *European Commission*. URL: https://ec.europa.eu/regional_policy/policy/communication/inform-network_en (date of access: 21.01.2025)
15. At the School of Open Cohesion. *European Commission*. URL: https://ec.europa.eu/regional_policy/policy/communication/inform-network/at-the-school-of-open-cohesion_en (date of access: 21.01.2025)
16. Publication of Calls for Proposals – DG REGIO. *European Commission*. URL: https://ec.europa.eu/regional_policy/whats-new/tenders-and-grants/calls-for-proposal_en (date of access: 25.01.2025)
17. Regio Waves. *European Commission*. URL: https://ec.europa.eu/regional_policy/policy/communication/partnership-with-media/regio-waves_en (date of access: 23.01.2025)
18. Communication actions under Cohesion policy calls for proposal. *European Commission*. URL: https://ec.europa.eu/regional_policy/policy/communication/partnership-with-media/communication-action-under-cohesion-policy-calls_en (date of access: 25.01.2025)
19. Smart Regions. *European Commission*. URL: https://ec.europa.eu/regional_policy/policy/communication/partnership-with-media/smart-regions_en (date of access: 23.01.2025)